

Sociaal vangnet Er is in twee eeuwen wel degelijk veel veranderd

Echt, niemand zegt dat armen moeten oplazeren

John Jansen van Galen is het niet eens met de stelling van regisseur Tom de Ket (*Het pauperparadijs*) dat onze houding ten opzichte van armoede amper is veranderd.

Er is weinig veranderd," zei scenarioschrijver en regisseur Tom de Ket donderdag in deze krant. Zijn voorstelling *Het pauperparadijs* speelt sinds gisteren in Carré. "We doen alsof we humaner omgaan met armoede, maar nog steeds vinden we wat ze in de negentiende eeuw ook vonden: eigen schuld, dikke bult. In plaats van dat wij mensen helpen, zeggen we dat ze moeten oplazeren." Zou hij het menen? Ik geloof het werkelijk. Ik las het boek van Suzanna Jansen, ik zag de musical die zij er samen met De Ket van maakte. Het was bloedheet die dag maar ik zag een fascinerend spektakel, in de historische omgeving van de voormalige Kolonie van Weldadigheid te Veenhuizen. Alleen ergerde ik mij toen, vooral na de pauze, al aan de demagogie van De Ket.

Kent u iemand die zegt dat armen 'moeten oplazeren'? De Ket en Jansen stellen het in hun musical voor alsof er geen kwalitatief verschil is tussen het Nederlandse sociale beleid anno

2018 en het pauperbeleid van twee eeuwen geleden. Er was toen geen enkel vangnet, armen moesten het hebben van de bedeling door de kerk, als ze daar tenminste voor in aanmerking kwamen. Generaal Johannes van den Bosch wilde hun de mogelijkheid bieden om zich door noeste arbeid in Drenthe weer geschikt te maken voor betaald werk.

Het is hem niet aan te rekenen dat dit beleid in zijn tegendeel verkeerde: vrijwilligheid werd dwang, opvoeding werd straf. Er waren ernstige misstanden. Daarover gaat *Het pauperparadijs*.

Bijstand

Tegenwoordig krijgen armen een bijstandsuitkering, een schamel bedrag misschien, maar in beginsel genoeg voor de eerste kosten van levensonderhoud. Ze worden niet gedwongen van hogerhand opgelegd werk te aanvaarden, al wordt er wel sterk op aangedrongen dat ze dit doen, om aansluiting te vinden bij de arbeidsmarkt.

VVD-fractieleider Klaas Dijkhoff wil de bij-

stand verlagen, tenzij de ontvangers 'iets nuttigs doen voor de medemens'. Het kan een zure pil zijn voor de betrokkenen maar zij worden niet naar Drenthe gedeporteerd en hoeven niet in de modder te wroeten. En armen hoeven al helemaal niet 'op te lazere'.

Volgens De Ket helpen wij arme mensen nog steeds niet. Maar er is inmiddels een heel apparaat opgebouwd om hun 'schuldhulpverlening' te verstrekken.

In de televisieserie *Schuldig* konden we zien hoeveel daaraan schort, maar dat is nog geen

→ In de negentiende eeuw moesten armen zich tot de kerk wenden voor bedeling. FOTO REYER BOXEM

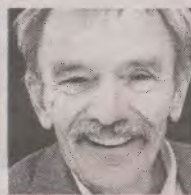
reden om het Nederland van Rutte gelijk te stellen aan dat van koning Willem I. Niemand hoeft bij de kerk aan te kloppen en het wemelt van de kortingen op sportclubs, openbaar vervoer en allerhande voorzieningen.

Sociale demagogie

Waar komt die neiging toch vandaan om het heden te vergelijken met het verleden, en dan te verzoeken dat er 'weinig veranderd' is? Ze voldoet in de eerste plaats aan een behoefte tot dramatiseren en ik kan u verzekeren dat dit werkt. De welstandige toeschouwers naast mij op de tribune in Veenhuizen klaptten gretig voor de sociale demagogie van De Ket – al zullen ze bij de volgende verkiezingen wellicht weer op Mark of Sybrand stemmen.

In de tweede plaats is de regisseur er blijkbaar oprecht van overtuigd dat er in Nederland in twee eeuwen geen sprake is geweest van echte sociale vooruitgang. En daar wordt het gevaarlijk. Want wanneer opiniemakers als hij en Suzanna Jansen gaan verkondigen dat alles 'in wezen' bij het oude blijft, hoeft niemand zich meer in te spannen voor politieke verbeteringen. Wordt toch nooit wat. Kan niks van komen.

Het leidt tot een fatalisme en defaitisme die de bodem wegslaan onder politieke activiteit en burgerschap.

John Jansen van Galen
Journalist en publicist

Tegenwoordig worden armen niet naar Drenthe gedeporteerd om in de modder te wroeten